

„Öröm, bűvös égi szikra, Elyzium követe/ Áldozati lángod szítva / Vár híveid serege, / Egyesíted szíveinkben/ Mit zord erkölcs szétszakít / Testvér léssen minden ember / Ott, hol égnek lángjaid../'

Az Öröm óda sorai jutottak eszembe, mikor az Intézet aulájában az érkező, egymást üdvöző egykori diákok örömteli öleléseit láthattam és a „zsibongást" hallgattam...

Tisztelt Igazgatónő, Nagytiszteletű Úr, Főgondnok Úr, Kedves Iskolatársaim, Kedves Vendégeink, Hölgyeim és Uraim!

Baráti Körünk megalapításának 40.-ik esztendejét ünnepeljük.

Hogy miről szólt ez a negyven év, dr. Rácz Ferenc alapító elnökünk a Kör célját a következőkben határozta meg:

„Az egykori Karcagi Református Reálgimnázium, illetve jogutódja, a Karcagi Gábor Áron Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola volt növendékei célul tűzték ki, hogy a múltó évek sodrában egyre jobban szétváló életutak ne távolodjanak el, hanem az Alma Mater szellemiségétől áthatva minél közelebb kerüljenek egymáshoz.

Ennek érdekében:

Világnézetüktől függetlenül, vallási meggyőződésükön felülemelkedve, a közéletben betöltött rangjuk és vagyoni helyzetük mellőzésével - ápolják baráti kapcsolatukat az osztálytársakkal, az életre felkészítő Iskola mindenkori Vezetésével, támogatják a tanuló ifjúságot, ápolják a Kunság hagyományait és gondozzák elhunyt tanáraik sírja it."

Ezeket törekedtünk az elmúlt negyven évben megvalósítani.

Dr. Rácz Ferenc Horváth Ferenc gimnáziumi igazgatóúr diákja volt. A tehetséges, egyszerű családból származó tanulót az Igazgató úr taníttatta saját költségén, amíg a jogász diplomáját megszerezte.

Horváth Ferenc 1896-tól 1928-ig volt iskolánk igazgatója. A gimnázium épületének bővítése, meg az Intézet 8 osztályossá szervezése mellett nem múló érdeme van az egyszerű emberek gyermekeinek felkarolásában.

Klebsberg Kúnó 1896-ban meghirdette oktatási reformját, mely szerint hat osztályos elemi iskolai képzést szánt az egyszerű, pór nép gyermekei számára, míg a középosztály és tehetős családok gyermekei számára a középiskolai oktatást javasolta, mindezek mellett létrehozta a tanyasi iskolák rendszerét. Horváth Ferenc kiegészítette ezt a „reformot", mert vallotta és hirdette, hogy az egyszerű, szegény sorsú családok gyermekei között is vannak kiváló tehetségek. Ezért szélesre tárta a Gimnázium kapuját, hívta, befogadta az említett családok gyermekeit.

Hogy döntése helytálló volt, igazolják azok a kiváló tudású emberek, akiket ismerünk a régmúltból: dr. Németh Gyula, dr. Gaál László, dr. Györffy István, dr. Kiss Mihály, és AKIK itt ülnek sorainkban, mert ennek az oktatási szemléletnek eredményeként váltak nagy tudású, közösségünknek hírneves, hasznos tagjaivá.

Első elnökünk munkatársai voltak: Bod László, Farkas László, Kerényi Imre („Csöpi"), Mallár Iván, Szilágyi Gyula. Közülük Farkas Lászlót üdvözölhetjük itt, közöttünk, a többieknek már csak emlékét őrizzük.

A paragrafusok világában járatos jogász doktor lehetőséget talált a karcagi diákság – mint szervezet – nyilvános megjelenésére és 1973-ban megalakult a K.Ö.B.K.

1991-ben dr. Rácz Ferenc elnökünk kidolgozta a Baráti Kör Alapító Okiratát és Működési Szabályzatát, amit 1991. május 13.-án, a budapesti (akkor) Márka étterembe összehívott közgyűlés elfogadott. A Cégbíróság a benyújtott iratokat megvizsgálta és 1992. március 11.-én kelt végzésével a Karcagi Öregdiákok Baráti Körét társadalmi szervezetként nyilvántartásba vette.

Megemlítem, hogy 1928-ban már alakult egy baráti közösség itt az iskolában: a Karcagi Öregdiákok Baráti Szövetsége, kettős céllal: a Berek határrészen talált hóforrás vizének

hasznosítására, és a tehetséges, szegény sorsú diákok anyagi támogatására. Mindkét célt teljesítették. Adományokból összeállt pénzvagyonuk az utolsó háborús évben meghaladta az 5. 000,- Pengőt. Ennek kamatait használták fel támogatásra. A háború, és az azt követő események eredményeként a Szövetség megszűnt, az infláció pedig a pénzt is elemészttette.

1976-ban ünnepelte Iskolánk alapításának 300 éves jubileumát a város lakossága, az Intézet Tantestülete és tanuló ifjúsága.

Baráti Körünk az ünnepség teljesebbé tétele érdekében közreműködött az Iskola Igazgatóságával, a szervezőkkel.

Ez alkalommal itt ebben a teremben született döntés arról, hogy minden év októberének első szombatján összejönnek az egykori diákok itt, ebben az Iskolában. Az Igazgatóság elfogadta a döntést követő kérést és helyt adott a találkozás lehetőségének évtizedeken át.

Az ünnepi birkaebéd utáni beszélgetés közben döntöttek arról, hogy a legközelebbi – fehér asztal melletti összejövetelt - december 13.-án, Luca napján tarjuk Budapesten, majd a tavaszi fagyos szentek közül Szervác napján találkozunk ugyanígy.

A két időpont közötti téli időszakban ismeretterjesztő előadásokra invitáljuk a tagságot Budapesten. Ezeket az egykori diáktársaink az előadók.

Célunk az, hogy megismertessük tagságunkkal azokat, akik e sokat látott és megélt falak között nőttek kivételes tehetségű emberekké, hogy megismerjük életútjukat, Iskolánkhoz való kötődésüket.

Mindez az elmúlt negyven év története, eredménye, melynek megélése és megvalósulása az itt ülők, Ti kedves Iskolatársaim lelkesedésének és támogatásának segítségével születhetett meg.

Bennünket szemlélve - sokan azt kérdezik: mit keresnek itt ezek a hajlott hátú, deres fejű nagyszülők, egykori diákok? Válaszom: a háborút megélt nemzedék a miénk. Az utánunk következő évek diákjai meg gyapotot szedtek, répát is egyeltek, rizsföldeken gyomláltak, a Hanság lecsapolásán dolgoztak a tanulás mellett, és tanulmányaik végeztével a gazdaság különböző területein dolgozva vállukon hordták velünk együtt az elmúlt 50-60 év minden gondját, baját. Ennek a generációnak a gyökerei mélyen kapaszkodnak a karcagi földbe. Évtizedek múlása után még mindig úgy érezzük, hogy a tiszta forrást jelenti számunkra az a tudomány, amelyet itt, a sok mindent megélt Iskola falai között elsajátítottunk.

Itt tanultunk emberséget, türelmet, puritán szellemet. Hogy „Ami magadnak nem szeretnél – másoknak se tedd. Oszd meg a kenyeredet az éhezőkkel, ruhádat a ruhátlanokkal...” Hogy: „Ne foszd ki a szegényt, a nélkülözőre ne vádaskodj a kapuknál...” Hogy :”Az egész törvény ebben áll: szeresd felebarátodat, mint önmagadat.” Hogy: „Hamis tanúságot ne szólj...” Hogy: „Ne lopj”, mert Isten szeme mindent lát, el ne lopd a léniát...

Itt tanultunk matekot...Hogy $2+2=4$, így, egyszerűen. Nem pedig úgy, mint a szófacsaró intézményekben tanítják: hogy $2+2= 5-1$, de az is lehet, hogy $3+1$.

Itt tanultuk, hogy a 3, mindig kevesebb mint 6. Főleg, ha kamatról van szó.

Itt tanultuk a görög, a latin klasszikus irodalmat.

Itt tanultuk a bölcséletet, a filozófiát Schwirián tanár úrtól.

Hogy: „Ex nihilo nihil fit”= A semmiből nem lesz semmi, csak úgy ráolvasással...Profánul: „üres kamrának – bolond a gazdaasszonya.”

Itt tanultunk Logikát. Hogy „Pars non potest identificari cum toto”= A részt nem lehet az egészszel azonosítani.

Itt tanultunk Kritikát, Etikát. A vitatkozás etikáját, hogy: érvekre csak érvekkel szabad válaszolni, hogy :” Contra factum non valet argumentum...”= A tényekkel szemben nem lehet hadakozni, érvelni.

Tanultuk, hogy vitatkozás folyamán az érvekre nem illik, nem való személyeskedéssel válaszolni: „Argumentum ad hominem” alkalmazásával a személy, a kinézet, az öltözködés kicsúfolásával leplezni, hogy kifogytunk az érvekből...

Itt tanultunk Szász Béla tanár úrtól élményeinket, mondanivalónkat értelmesen összefoglalni, meg még a kulturált viselkedés szabályait is, a „Mit, mikor, hogyan” elv alkalmazása alapján.

Mikor idejövünk az Alma Mater falai közé – mindezekre emlékezünk: a Csávás István precizitására, Csávás Sándor, Gyergyói tanár úr, Kató néni, Kresznerics tanár úr, B. Major tanár úr, Schwirián tanár úr, Szabó Jenő és Szász tanár úr, dr. Tóth Kálmán tanár úr és cserkész parancsnok végül Varga József tanár úr alakjai tűnnek fel lelki szemeink előtt.... A teljesség igénye nélkül, mert hosszú az említésre érdemes tanáraink névsora.

Tudásuk, tisztességük, emberi méltóságuk meghatározó példa volt számunkra életünk folyamán, amely kihatott tevékenységünk, munkánk minőségére: csak a legigényesebb teljesítmény fogadható el.

Mikor a húsz tanári sírra elhelyezzük a tiszteletünk egy-egy szál virágát, bizonyítjuk, hogy emlékeinkben tovább élnek, így válnak halhatatlanokká számunkra

Az ő bölcsességük eredményezte, hogy az egykori Református Nagykun Gimnázium oktatási és nevelési módszereit meghonosították, és azok töretlenül érvényesültek az államosítás utáni Gábor Áron Gimnázium működésében, az utóbb hivatalba lépett tanárok mindennapi gyakorlatában, egészen napjainkig. Itt köszönöm meg Nagytiszteletű Koncz Tibor elnök lelkész úrnak és a Prezsbiteri Testület tagjainak, hogy az egykori Református Nagykun Gimnáziumban tanító és az idők folyamán elhunyt tanáraink sírhelyeit – kérésünk alapján – örök áron megváltottak nyilvánították.

Soraim írása folyamán arra a következtetésre jutottam, hogy dr. Rác Ferenc alapító elnökünk az Öregdiákok Baráti Körének megalapításakor az itt tanulók, az egykori tanítványok háláját akarta kifejezni Iskolánk irányába.

Köszönjük az Intézet Fenntartójának, a Református Egyház jelenlevő képviselőinek: Nagytiszteletű Koncz Tibor elnök lelkész úrnak, Szentesi Lajos Főgondnok úrnak, Juhászné, Zsadányi Erzsébet Igazgató Asszonynak, dr. Nagyné Serfőző Éva Igazgató helyettes Asszonynak, valamint az Intézet Tantestületének, hogy évről-évre befogadnak bennünket október első szombatján.

Kívánjuk a Tanári Testület minden tagjának, hogy lelkiismeretes oktató-nevelő munkájuk eredményeként sok, hálás diákjuk térjen vissza az osztálytalálkozókra!

Köszönjük napjaink diákjainak, hogy kedves műsorral teszik emlékezetessé számunkra az Iskolánk falai között töltött órákat.

A diákoknak Varró Dániel vers sorával kívánom: "Nektek se legyen mostohább a sorsotok, mint volt nekem..."! Üzenem, hogy az „Élet csak az erőfeszítéseket díjazza..." Figyelmükbe ajánlom Newton második törvényét: Az elmozdulás mindig a befektetett erővel arányos – a tanulásra alkalmazva: az eredmény – mindig a tanulásra fordított szorgalmi idővel arányos.... A végzős diákoknak üzenem Szűcs István könyvéből vett idézettel, hogy: „Nincs lehetetlen helyzet!"

Befejezésül kívánom: Vivat, florescat Academia et vivant Professores !

Éljen és viruljon Iskolánk és éljenek Tanárnői és Tanárai!

Baráti körünk mostani és mindenkori Vezetésének pedig lelkes és ragaszkodó, a diákokat szívesen támogató Tagságot, meg az összetartozás örömteli, boldogító sikerélményét kívánom!

2013-09-24.

Szóllósi János